

บทที่ ๔

ผลการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา)

เมื่อศึกษาวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) แล้ว ยังไม่ถือได้ว่าเป็นการประสบความสำเร็จในการทำงานและเกิดประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา สิ่งเป็นเครื่องพิสูจน์ยืนยันได้นั้น คือ การศึกษาถึงผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เกิดจากความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และวิธีการทำงานด้านต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาผลการปฏิบัติงาน การเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) โดยมีรายละเอียดที่จะได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ ผลที่เกิดแก่บุคคล

๔.๒ ผลที่เกิดแก่สังคม

๔.๓ ผลที่เกิดแก่พระพุทธศาสนา

๔.๑ ผลที่เกิดแก่บุคคล

พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ได้รับการยอมรับนับถือ เชื่อถือ และศรัทธาจากประชาชนว่าสามารถโน้มน้าวให้บุคคลปฏิบัติตามได้ง่าย หลักธรรมที่สอนและวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมของท่านทำให้เกิดผลแก่บุคคลในหลายด้าน ดังนี้

๔.๑.๑ ด้านความรู้ พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ได้แสดง บรรยาย ปาฐกถา และอบรมให้ความรู้ ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้โดยเฉพาะความรู้เรื่องโลกและชีวิต การทำดี ทำชั่ว การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา เรื่องความรู้นี้มีการสอนหลากหลาย ประการ ยึดการสอนตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสอนเป็นหลัก นอกจากนั้นยังตอบปัญหา เพื่อให้ผู้ฟังหมดสงสัยในเรื่องที่ตนเองข้องใจ เป็นการคลายสงสัย ก่อให้เกิดความรู้แก่ผู้ฟังได้ และเมื่อผู้ฟังมีความรู้ก็เกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามหลักแห่งพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง

พระครูสุนทรปริยัติคุณ เจ้าอาวาสวัดวชิรบรรพต ซึ่งเป็นศิษย์ของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “คำตอบของพระเทพสิทธิมงคล ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยอ้างถึงพระพุทธเจ้าว่าสอนไว้เช่นนี้ ครูอาจารย์ก็ให้แก่วัดอย่างนี้ ก็สอนไปตามนั้น ซึ่งไม่ได้ผิดแปลกไปจากหลักของพระพุทธศาสนา จึงทำให้

บุคคลที่ได้ฟัง มีความศรัทธามั่นคงยิ่งขึ้น และสามารถยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนาได้อย่างไม่ผิดพลาด”^๑

นอกจากนี้พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) ยังเน้นในเรื่องของการนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการศึกษา โดยท่านเองได้จัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูและนักเรียน นางสาวสุภารัตน์ อินโท , นางสาวจิราพร ขาวมาก และนางสาววิวรรธณ ดวงทิพย์ นักเรียนชั้น ปวช.๓ วิทยาลัยการอาชีพกระบี่ ซึ่งเคยเข้าร่วมกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ สิ่ง que การอบรมได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมนี้คือ การมีความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมที่ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ตัวอย่างเช่นในการอบรมนักเรียนนักศึกษา ท่านจะเน้นปลูกฝังธรรมะสำหรับนักเรียนนักศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องอิทธิบาท ๔ และหัวใจนักปราชญ์ กล่าวคือ อิทธิบาท ๔ หมายถึง หนทางสู่ความสำเร็จ ๔ ประการ สำหรับนักเรียนนักศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้ดังนี้ ถิ่นทะ คือ ความต้องการที่จะเรียนรู้ ใฝ่ใจรักจะเรียนรู้ อยู่เสมอ และปรารถนาจะเรียนให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป วิริยะ คือ ขยันหมั่นเพียร เรียนรู้ด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน ไม่ท้อถอย จิตตะ คือ เอาจิตฝึกใฝ่ในการเรียน ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปในสิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ วิมังสา คือ หมั่นทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว อย่างสม่ำเสมอ”^๒

นางสาวพุดา นวลเอือด และนางสาวบุษกร แพบำรุง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ประทับใจที่หลวงพ่อท่านสอนเรื่อง หัวใจนักปราชญ์ สุ จิ ปุ ลิ ซึ่งท่านจะเน้นในตอนจบว่าเอาแต่ท่องเป็นคาถาอย่างเดียว ไม่นำไปปฏิบัติ มันก็ไม่ศักดิ์สิทธิ์ ต้องนำไปลงมือปฏิบัติด้วย”^๓

๔.๑.๒ ด้านความเชื่อ พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) มีบทบาทในการทำให้ประชาชนทั่วไปมีความเชื่อความศรัทธาที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา เพราะว่าความเชื่อหรือความศรัทธานั้นต้องอาศัยปัญญา ปัญญาจะทำหน้าที่ควบคุมไม่ให้เกิดความหลงงมงายกับสิ่งที่ไม่ใช่เหตุผลได้สั่งสอนให้ประชาชนมีความเชื่อที่ถูกต้องตามหลักแห่งพระพุทธศาสนาและถ้ามีเรื่องใด ที่อาจจะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อที่ผิด หรือเป็นเรื่องงมงาย

^๑สัมภาษณ์ พระครูสุนทรปริยัติคุณ , เจ้าอาวาสวัดวชิรบรรพต อำเภอเมือง จังหวัดระนอง , ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

^๒สัมภาษณ์ นางสาวสุภารัตน์ อินโท, นางสาวจิราพร ขาวมาก และนางสาววิวรรธณ ดวงทิพย์, นักเรียนชั้น ปวช.๓ วิทยาลัยการอาชีพกระบี่ อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง, ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕.

^๓สัมภาษณ์ นางสาวพุดา นวลเอือด และนางสาวบุษกร แพบำรุง, นักเรียนชั้น ปวช.๓ วิทยาลัยการอาชีพกระบี่ อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง, ๔ มีนาคม ๒๕๕๕.

ไว้สละไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ก็จะแสดงธรรมหรือปาฐกถาธรรมให้ประชาชนมีความเชื่อที่ถูกต้องตามหลักของพระพุทธศาสนา

พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) สามารถแก้ไขข้อกังขาของคนส่วนใหญ่ให้รู้จักสิ่งที่เป็นความจริงกับสิ่งที่โกหกหลอกลวง บางเรื่องเป็นสิ่งที่หลอกลวง ทำให้มีคนหลงเชื่อ จึงทำให้ตกเป็นเหยื่อของคนโกง ที่อาศัยความศรัทธาของประชาชน เป็นเครื่องมือในการทำมาหากิน การเผยแพร่ธรรมนั้น มีส่วนช่วยอธิบายให้ทุกคนรู้จักความถูกต้อง ในระหว่างการเกิดวิกฤตการณ์แห่งความเชื่อ บุคคลบางคนเกิดความเชื่อที่ฝังงายในเรื่องที่ไม่ถูกต้องตามหลักศาสนา เพราะถ้าหากคนในศาสนามีความเชื่อถ้อยในเรื่องที่ผิด ๆ มาก ๆ จะทำให้หลักธรรมคำสอนของศาสนาคลาดเคลื่อนตามความเชื่อของคนเหล่านั้นไปด้วยเช่นกัน^๔

๔.๑.๓ ด้านทัศนคติ พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) เป็นพระที่มีความสามารถในการเผยแพร่ธรรมจนสามารถเปลี่ยนทัศนคติของคนอื่นได้ จากผู้ไม่มีศรัทธาให้กลับกลายมาเป็นผู้ที่มีศรัทธา มีศรัทธาน้อยทำให้มีศรัทธามากขึ้น หรือผู้มีทัศนคติลบให้เกิดทัศนคติบวก ผู้วิจัยเอง เมื่อครั้งแรกเริ่มที่ได้รู้จักกับพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) เข้าใจว่าเป็นพระรูปหนึ่งที่ไม่แตกต่างไปจากพระนักเผยแผ่ทั่วไป ต่อมาได้ทราบว่า มีคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างจากพระนักเผยแผ่ทั่วไป คือ มีความเชี่ยวชาญมีการเผยแผ่หลายรูปแบบ เหมาะสมกับผู้ฟังและเรื่องที่จะเผยแผ่ ทำให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อในการฟังธรรม ทำให้ได้รับอาราธนาไปบรรยายธรรมในหน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ บ่อยที่สุด และเมื่อผู้วิจัยมีโอกาสได้ศึกษาเกี่ยวกับการเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) แล้วยังทำให้ผู้วิจัยเกิดทัศนคติที่ดีมากขึ้นตามลำดับ คือ เกิดความความเคารพและศรัทธาในฐานะเป็นพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีความเมตตากรุณา กล้าหาญ เด็ดเดี่ยว เสียสละ จริงใจกับทุกคน มีความรู้และความสามารถในการบรรยายธรรมทุกรูปแบบแก่คนทุกชนชั้น ทุกเพศ ทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นเด็กนักเรียนหนุ่มสาว ผู้ใหญ่ คนชรา หรือข้าราชการ

๔.๑.๔ ด้านพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ ผู้หนึ่งจะต้องมีความเชื่อ ศรัทธา และมีทัศนคติในทางใดทางหนึ่งก่อน การเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้อื่นได้ หลังจากได้รับฟังธรรมจากปาฐกถา การบรรยายและแม่แตงงานเขียน ในที่นี้จะยกตัวอย่างที่พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) พูดเรื่อง “บุญ” ตามภาษาคนโง่นั้นได้แก่ความเพลิดเพลินสนุกสนานจากการไปทำบุญ เป็นต้นว่าได้กินเหล้าฟริจากการไปทำบุญ ได้เล่นการพนัน คูมหรสพ มีหนัง ลิเก

^๔สัมภาษณ์ พระครูสุนทรปริยัติคุณ , เจ้าอาวาสวัดวาปีบวรพต อำเภอเมือง จังหวัดระนอง , ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

คนตรี รำวง มีนุ่งน้อยห่มน้อย หรือการแก้ผ้าเปลือยกาย ดังนั้น คำว่า บุญของคนโง่ จึงหมายถึง ความสนุกสนานสำราญเฮฮา บ้าบออะไรต่าง ๆ ทุกวันนี้จึงมีแต่บุญของคนโง่มากขึ้น ๆ บุญของคนโง่คือหลงไปทางมัวเมามากขึ้น ทุกวันนี้เกือบจะทุกวัดชอบมีแต่บุญของคนโง่ คนหลงมกมาย เป็นบุญจริง ๆ นั้นมีน้อย สิ่งเหล่านั้นเป็นอบายมุขต่างหาก ไม่ใช่บุญที่แท้จริง ยกตัวอย่างจัดงานวัดหรืองานต่าง ๆ ที่เรียกว่างานบุญนั้น จะต้องมิมหรสพ คือ มวย รำวง คนตรี ลิเก ภาพยนตร์ ตั้งวงเล่นการพนันเพื่อหาเงินเข้าวัด บางวัดจึงกลายเป็นโรงมหรสพทางเนื้อหนัง สิ่งเหล่านี้เป็นอบายมุขทางเนื้อหนัง บางคนก็ทำบุญเพื่ออวดคนบ้าง ทำบุญเอาหน้าบ้าง ทำบุญเพื่อจะได้ร่ำรวยบ้าง เพื่อได้สวรรค์วิมานบ้างนี่คือการทำบุญของคนโง่คนหลง

คำว่า “บุญ” ตามภาษาของคนฉลาด หมายถึง สิ่งชำระล้างบาปในจิตใจได้ ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ความไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลงนั้นแหละคือบุญ บาปคือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ถ้ายังโลภ โกรธ หลงอยู่ก็ไม่ใช่บุญ บุญแท้ต้องไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง จึงรู้จักให้ทานเพื่อกำจัดความโลภ ความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว ให้รู้จักรักษาศีลเพื่อกำจัดหรือควบคุมความโกรธ คือ ให้อยู่ในสภาพปกติ อย่าให้ผิดปกติคือโกรธ ให้รู้จักเจริญภาวนาเพื่อกำจัดความโง่ความหลงไม่รู้จริง ดังนั้น บุญแท้ คือ จิตใจไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลง จึงต่างกับบุญของคนโง่

พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ได้นำเรื่องบุญของคนโง่กับคนฉลาดมาเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นว่าทุกวันนี้เป็นเรื่องที่เรียกว่า ปากว่าตาขยิบ เป็นมลทินในจิตใจของชาวพุทธมานาน ในเรื่องของการเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการทำบุญในพระพุทธศาสนา ตรีภตรองดูแล้วถ้าใช้นโยบายนี้กันต่อไป โดยไม่ต้องเสียบ้าง ก็อาจจะทำให้ศาสนาธรรมในพระพุทธศาสนาและประเพณีอันดีงามของชาวพุทธต้องเสื่อมสลายไป หรืออาจเปลี่ยนค่านิยมไปตามกระแสสังคมอย่างแน่นอน ก็อาจจะทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจพระพุทธศาสนาอย่างไขว้เขว พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) จึงพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลทั่วไป หากมีชาวบ้านมาอาราธนาไปแสดงธรรมหรือเจริญพระพุทธมนต์ และถ้าหากปรากฏว่าบ้านของเจ้าภาพมีการเลี้ยงสุราในงาน ก็จะเทศน์ดักเตือนสติบ้าง หรือบางครั้งอาจจะแสดงธรรมเพียงเล็กน้อยและกลับวัดทันที เมื่อกระทำดังกล่าวบ่อยครั้ง จึงเป็นที่รู้จักกันของประชาชนทั่วไป และมีการบอกกล่าวซึ่งกันและกัน หากไปอาราธนามาแสดงธรรมหรือเจริญพระพุทธมนต์ที่บ้านอย่าได้นำสุรามาล้างในงาน หลังจากที่ได้พยายามนำเสนอเรื่องบุญของคนโง่กับคนฉลาด และการดำเนินคดีเรื่องการเลี้ยงสุราในงาน ปรากฏว่าทำให้ชาวพุทธหรือประชาชนทั่วไปมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีความเข้าใจในเรื่องบุญมากขึ้น ไม่ลุ่มหลงในการทำบุญ มีความเข้าใจว่าการทำบุญ เป็นการทำเพื่อชำระจิตใจให้สะอาดหมดจดจากกิเลส

มีโลก โกรธ หลง การนำเสนอเช่นนี้อาจน้อยก็เป็นการเตือนสติชาวพุทธ ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่งและมีผลอันดีมาถึงจนทุกวันนี้^๕

นอกจากนี้แล้ว นางสาวชญกนิษฐ์ ธิยาพันธ์ ชาวตำบลปากจั่น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ในฐานะผู้ปกครองรู้สึกได้ว่า การเผยแพร่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษา ยังทำให้ เด็ก ๆ มีพฤติกรรม การแสดงออกที่อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ เชื่อฟัง พ่อแม่ และครู สามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้”^๖

๔.๒ ผลที่เกิดแก่สังคม

พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ได้นำหลักธรรมใน พระพุทธศาสนาไปใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจากความเจริญทางด้านวัตถุและความซับซ้อนของสังคม โดยเฉพาะ ปัญหาเรื่องการละเมิดศีลธรรมดั้งเดิม อันจะก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาสังคมปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาทางการเมือง โดยปัญหาเหล่านี้สามารถแยกออกพิจารณาได้ ดังนี้

๔.๒.๑ ปัญหาเรื่องความเชื่อ ปัญหาในเรื่องความเชื่อนี้เป็นเรื่องความเชื่อที่ผิดหลักคำสอนทางศาสนา เช่น เชื่อเรื่องคุณไสย เรื่องเวทมนตร์คาถา เรื่องการเสกน้ำหมาก เป่าน้ำมันต์ และเครื่องรางของขลัง ความเชื่อเหล่านี้ยังคงมีอิทธิพลต่อชาวบ้านเป็นอย่างมาก ความเชื่อเหล่านี้เป็นความเชื่อที่มีแต่ความศรัทธาเท่านั้น แต่ขาดตัวปัญญาเป็นเครื่องถ่วงกรองความถูกต้อง จนถึงขั้นที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นความงมงายไปก็มี ปัญหาเหล่านี้อาจถูกมองว่าเป็นปัญหาต่อสังคมน้อย แต่ถ้าพิจารณาดี ๆ ก็จะเห็นได้ว่าทำให้คนหลงเชื่อในเรื่องผิดทำนองคลองธรรม ทำให้เห็นห่างจากหลักธรรมคำสอนทางศาสนา ในทางแก้ไขปัญหานอกจากพยายามพิสูจน์สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อนำความจริงมาเปิดเผย ยังได้นำเสนอหลักธรรมคำสั่งสอนในเรื่องความเชื่อ โดยยึดหลักในบาลีเรียกว่า เกสปุตติยสูตร หรือ กาลามสูตร ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้สำหรับเป็นหลักแห่งความเชื่อของชาวพุทธ ดังนี้ คือ

- ๑) อย่าฟังเชื่อเพราะฟังตามกันมา
- ๒) อย่าฟังเชื่อเพราะนับถือสืบกันมา
- ๓) อย่าฟังเชื่อเพราะข่าวเล่าลือ

^๕สัมภาษณ์ พระครูประจักษ์สุดสาร , เจ้าคณะตำบลหงาว วัดบ้านหงาว อำเภอเมือง จังหวัดระนอง, ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

^๖สัมภาษณ์ นางสาวชญกนิษฐ์ ธิยาพันธ์, ตำบลปากจั่น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง, ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

- ๔) อย่าพึงเชื่อเพราะมีอ้างไว้ในตำรา
- ๕) อย่าพึงเชื่อเพราะตรรกะ
- ๖) อย่าพึงเชื่อเพราะอนุমান (คือการสรุปจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ)
- ๗) อย่าพึงเชื่อเพราะคิดตรงตามอาการที่ปรากฏ
- ๘) อย่าพึงเชื่อเพราะเข้ากับความเห็นของตน
- ๙) อย่าพึงเชื่อเพราะรูปลักษณะน่าเชื่อถือ
- ๑๐) อย่าพึงเชื่อเพราะเห็นว่าผู้พูดเป็นครูของตน^๖

จากพระพุทธวจนะนี้ มิได้ไม่ให้เชื่อถืออะไรเลย แต่ให้ใช้ปัญญาไตร่ตรองก่อนจึงค่อยเชื่อ เมื่อท่านได้แสดงธรรมหรือปาฐกถาธรรมแก่ประชาชนหรือชาวพุทธทั่วไป โดยยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นข้ออ้างว่า จะต้องเชื่อด้วยการใช้ปัญญาหรือการปฏิบัติให้รู้จริงเห็นจริงด้วยตนเองก่อนจึงค่อยเชื่อ เมื่อพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) สอนเช่นนี้ก็ทำให้หลักธรรมที่ถูกต้องถูกนำออกมาเผยแพร่ ก็สามารถสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในสังคมได้

๔.๒.๒ ปัญหาทางด้านความเจริญทางวัตถุ ปัญหานี้มักเกิดในเมืองหลวงเป็นส่วนมาก ความเจริญทางด้านวัตถุ ความจริงแล้วเป็นสิ่งที่ดี แต่ความเจริญทางด้านนี้ ได้นำพาเอาสิ่งที่ประเทืองแก่กิเลสเข้ามาด้วยมากมาย เช่น สถานเริงรมย์ต่างๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการละเมิดศีลธรรมอันดี เช่น การก่ออาชญากรรม การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด เมื่อความเจริญเข้ามามากเท่าใด แหล่งบันเทิงก็จะมีมากขึ้น ทำให้ผู้คนหันหลังให้กับพระศาสนา ผู้คนก็จะไปกระจุกกันหมกอยู่แต่ในแหล่งบันเทิงต่างๆ เหล่านั้นเมื่อผู้คนไม่เข้าวัด ทำให้ห่างไกลจากศีลธรรม เมื่อผู้คนไม่มีศีลธรรม ก็จะก่อให้เกิดปัญหาลังคมอื่นๆ ตามมาอีกมาก พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) ได้แก้ปัญหาลำนี้เป็นกรณีๆ ไป ด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แต่ต้นเหตุคือคนไม่เข้าวัดนั้น ปัญหาไม่ได้อยู่ที่เรื่องนี้ทั้งหมด แต่ปัญหาอยู่ที่ เมื่อคนเข้าวัดมาแล้วเขาจะได้อะไรจากวัดไปบ้าง โดยท่านได้เสนอเป็นหลักเกณฑ์ในการแก้ปัญหานี้ เป็นข้อๆ ดังนี้ คือ

๑) อาคารสถานที่ภายในวัด เรื่องสถานที่และอาคารภายในวัดจะต้องจัดให้สะอาดมีระเบียบเรียบร้อย ทำให้คนเข้าวัดแล้วมีความสบายตาสบายใจ สามารถให้ประชาชนใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ไม่ใช่เข้ามามีแต่สิ่งปฏิกูล สกปรก น่ารังเกียจขยะแขยง เช่น บางวัดมีคนเร่ร่อน กรรมกรเข้าไปพำนักเต็มไปหมด ทั้งเศษอาหารเกลื่อน และปัสสาวะ สกปรกเหม็นโจัด ทำให้ทัศนียภาพภายในวัดไม่น่าเข้าเลย

^๖ อ.จ.ด.ก.(ไทย) ๒๐/๕๐๕/๒๔๑.

๒) คนของวัด ในที่นี้หมายถึง ลูกศิษย์วัดและคนที่อาศัยอยู่ในวัด

การที่ศิษย์วัดไม่ได้ใส่ใจมารยาทสังคม ชอบพูดคำหยาบ แต่งตัวสกปรก ผอมรูปร่าง มีโรคหิด กลาก เกือบ น่ารังเกียจ ทำให้คนห่างวัดได้มากที่สุด เพราะชาวบ้านเห็นว่าวัดคือโรงงาน พระเป็นช่าง ศิษย์วัดเป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าเกี่ยวข้องไปถึงกันหมด การแก้ไขวัดจะต้องเปลี่ยนแปลงระบบ และดูแลศิษย์วัดทั้งในเรื่องมารยาท ความสะอาดตลอดถึงการให้การศึกษาที่ดี ไม่ใช่เป็นเพียงผู้รับใช้พระสงฆ์เท่านั้น

๓) การเผยแพร่ธรรมะ ทุกวันนี้คนบ่นกันมากกว่าฟังเทศน์ไม่รู้เรื่อง

ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้แสดงถึงจุดผู้ฟังสูงเกินไปก็มี คิดว่าผู้ฟังคงเข้าใจแต่ความจริงไม่เข้าใจ เพราะภาษาชาววัดกับภาษาชาวบ้าน แม้พูดไทยเหมือนกันแต่รสชาติก็ต่างกัน ผู้ฟังอาจจะไม่สามารถตีความได้ ทำให้เกิดปัญหาได้ ทางแก้ ก็จะต้องแสดงธรรมอยู่ในระดับที่คนทั่วไปฟังและเข้าใจได้ ไม่ใช่คำสูงหรือภาษาเฉพาะจนเกินไปเมื่อแก้จุดปัญหาทั้งสามข้อตามหลักที่พระพุทธทศิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) เสนอไว้ ก็จะทำให้มีคนเข้าวัดมากยิ่งขึ้น อันเป็นการแก้ปัญหาในยุคนั้น แต่ในปัจจุบันปัญหานี้ยังมีความรุนแรงมากขึ้นอันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีเจริญมากยิ่งขึ้น ทำให้คนหันหลังให้วัดมากยิ่งขึ้น การนำวิธีการนี้มาใช้เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาทางด้านความเจริญทางวัตถุ

๔.๒.๓ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจทำให้ผู้คนอดอยาก ว่างงาน

ไม่มีอาชีพ การดำรงชีวิตเกิดความลำบากจากสภาพต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาการก่ออาชญากรรม ปัญหาการประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย เช่น ค้ายาเสพติด ค้าประเพณี การแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจนี้ พระเทพทศิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) ได้นำหลักธรรมะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างฐานะความเป็นอยู่ตามหลักแห่ง พระพุทธศาสนา เรียกว่าหลักแห่งการมีทรัพย์ ตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ ๔ ข้อ คือ

- ๑) อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น
- ๒) อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา
- ๓) กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร
- ๔) สมชีวิตา มีความเป็นอยู่เหมาะสม^๔

หลักธรรมทั้ง ๔ ประการ พระเทพทศิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) ใช้สอนในเรื่องการสร้างฐานะ เป็นหลักธรรมที่สามารถช่วยประคับประคองชีวิตตัวเองในช่วงเกิดปัญหาเศรษฐกิจและเป็นหลักที่จะช่วยสร้างฐานะให้มั่นคงได้

^๔ ๐.จุตุกก. (ไทย) ๒๑/๑๔/๒๔ – ๒๖, ๐.อุฏฐก. (ไทย) ๒๓/๑๔๔/๒๘๕.

๔.๒.๔ ปัญหาทางการเมืองการปกครอง โดยปัญหาเรื่องการเมืองนั้นเกิดขึ้นทุกยุคทุกสมัย ซึ่งอาจเกิดจากความเห็นทางการเมืองการปกครองไม่ตรงกัน แต่อย่างไรก็ตามปัญหาเหล่านี้ เป็นปัญหาที่ทำให้การพัฒนาประเทศต้องหยุดชะงัก และก่อปัญหาอื่น ๆ ตามมา ทำให้คนในชาติเกิดความแตกสามัคคีและเพื่อแก้ปัญหานี้พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) ได้นำหลักธรรมทางศาสนามาสอนเป็นหลักศีลธรรม ขอยกตัวอย่างตอนหนึ่งในเรื่องความกตัญญูคนเราทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ ดังข้อความว่า “...ประโยชน์ส่วนตน คือ ทำหน้าที่ของตนให้ดี บุตรธิดาทำหน้าที่ของบุตรธิดาให้ดี ศิษย์ทำหน้าที่ของศิษย์ให้ดี บิดามารดาทำหน้าที่ของบิดามารดาให้ดี สามีกรรยาทำหน้าที่ของสามีกรรยาให้ดี ครูอาจารย์ทำหน้าที่ของครูอาจารย์ให้ดี เมื่อทำได้แบบนี้จึงชื่อว่าทำประโยชน์ของตนให้ดี จึงจะเป็นคนมีคุณค่า เป็นคนมีประโยชน์ อีกประการหนึ่ง คือ ประโยชน์ส่วนรวม เช่น ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติ ...ให้พวกเราดูประเทศเพื่อนบ้าน ได้เคยเสียเอกราชมาแล้วทั้งสิ้น แม้ในประเทศของเราที่เคยช่วยเหลือดูแล เช่น พม่าอพเพ ประเทศเราเคยสร้างค่ายอพยพดูแลพวกเขาแล้ว ในช่วงนั้นทำให้พวกเขาไม่มีที่อยู่ ต้องหนีร้อนมาพึ่งเย็น อพยพจากบ้านเมืองเขาเข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านเรา เราก็มีเมตตา ต่อพวกเขา พวกเราโชคดีกว่าพวกเขา พวกเขาไม่มีชาติ เรามีชาติ เรามีบ้านเรือนอยู่อาศัย ดังนั้น พวกเราทุกคนต้องสร้างความสามัคคีและความสามัคคีต่อกันในประเทศชาติ อย่าแตกเป็นหมู่ เป็นคณะ เป็นก๊ก เป็นเหล่า แบ่งพรรคแบ่งพวก เป็นฝักเป็นฝ่าย จะทำให้ประเทศชาติย่อยยับได้...”^๕

จ.ส.ต. วีระ ระฆังทอง ครู กศน.ตำบลหาดส้มแป้น ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “การเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล ท่านมีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่คนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบ ๆ วัด ถือว่าเป็นกลุ่มหลักของการเผยแผ่ ดังนั้น ท่านจึงพยายามที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนรอบวัดได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้และดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา เป็นผลให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยมีอยู่ในชุมชนลดน้อยลง เป็นชุมชนที่มีความสุขสงบ ผู้คนมีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความสามัคคี ในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน”^๖

^๕บทบรรยายธรรมแก่ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพกระบือ จังหวัดระนอง, ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓.

^๖สัมภาษณ์ จ.ส.ต. วีระ ระฆังทอง , ครู กศน.ตำบลหาดส้มแป้น , บ้านเลขที่ ๘๘/๑๖๒ หมู่ ๒ ตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง, ๑ มีนาคม ๒๕๕๖.

นายสุทธิพงษ์ ดุษฎีเมศวร์ ครูวิทยาลัยการอาชีพกระบี่ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “เมื่อใดก็ตามที่หลวงพ่อบอกปัญหาในชุมชน ท่านจะไม่ปล่อยให้ผ่านเลยไป แต่จะพยายามหาทางแก้ไขตามที่ท่านจะสามารถทำได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเล็ก ๆ เช่น การทะเลาะวิวาท ก็จะต้องนำหลักธรรมเข้ามาแก้ไข ได้ยินท่านพูดอยู่เสมอว่า ปัญหาที่เราคิดว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ ถ้าปล่อยไว้ไม่แก้ไข ก็อาจจะเป็นเหตุให้เกิดปัญหาใหญ่ในวันข้างหน้าได้”^{๑๑}

๔.๓ ผลที่เกิดแก่พระพุทธศาสนา

ผลที่เกิดจากงานเผยแผ่พุทธธรรมของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริบุญโญ) ทั้งหมดย่อมเกิดประสิทธิผลแก่พระพุทธศาสนาทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ดังนั้นประสิทธิผลที่เกิดจากงานเผยแผ่ธรรมะของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริบุญโญ) ทั้งหมด สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๔.๓.๑ ด้านพัฒนา การพัฒนางานทางด้านศาสนา พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริบุญโญ) มีบทบาทและผลงานหลายด้าน ทั้งนี้ก็เกี่ยวเนื่องกับการที่เป็นนักเผยแผ่ธรรมะอยู่แล้ว จึงทำให้เป็นผู้ริเริ่มโครงการหลายโครงการ เช่น โครงการปฏิบัติธรรมเข้าอยู่ปริวาสกรรม แก่ภิกษุ อุบาสกและอุบาสิกา โครงการอบรมพระธรรมทายาท โครงการอบรมศีลธรรมจริยธรรมแก่ครู นักเรียนและเยาวชน เพื่อเอาชนะยาเสพติด พิธีถวายเทียนเข้าพรรษาประจำปี งานปฏิบัติธรรม เป็นต้น โครงการเหล่านี้แสดงถึงประสิทธิผลในตัวผู้เผยแผ่เองและโครงการทั้งหมดก็จะเป็นโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนางานพระศาสนาโดยตรง เช่น จัดทำโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นประจำทุกปี จัดบวชศีลจาริณีและสามเณรพิเศษฉลอง ๒๐๐ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ อบรมครูปฏิบัติธรรมทั้ง ๔ วิชา ทั้ง ๓ ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก

๔.๓.๒ ด้านการเผยแผ่ งานเผยแผ่ที่มากมายโดยเฉพาะด้านการพูด แสดงถึงประสิทธิผลในตัวผู้เผยแผ่ การเผยแผ่ของพระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริบุญโญ) เน้นที่การเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้จากผลงานการพูดและการพูดโดยผ่านสื่อ เช่น สื่อวิทยุ เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลทางการพูดของผู้เผยแผ่โดยตรง ดังทัศนคติของพระครูระนองคณาภิรักษ์ สหธรรมมิกผู้เคยอยู่ในสำนัก เดียวกันกับ พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริบุญโญ) ที่ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ถ้าจะยกย่องว่า พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริบุญโญ) เป็นพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่โดดเด่นทุกด้านก็คงไม่ผิด เพราะเป็นคนมีจิตใจมั่นคงต้องงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาจริง ๆ จากที่เคยได้ร่วมงานมาในอดีต ได้เห็นความเป็นพระนักเทศน์ที่มี

^{๑๑}สัมภาษณ์ นายสุทธิพงษ์ ดุษฎีเมศวร์ , ครูวิทยาลัยการอาชีพกระบี่ อำเภอกระบี่ จังหวัดระนอง, ๑ มีนาคม ๒๕๕๖.

ชื่อเสียง เสียงดังฟังชัด เทศน์ได้สนุกสนาน เพลิดเพลิน มีเนื้อหาสาระมากมาย ชวนให้ผู้ฟังอาจหาญร่าเริง ในการนำไปประพฤติปฏิบัติตาม เทศน์ได้ทุกสภาวะ ทุกสถานการณ์ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการแสดงธรรมมากรูปหนึ่ง มีผู้มาอาราธนาไปเทศน์ในทุกอำเภอของจังหวัดระนอง รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศพม่าด้วย นอกจากนั้นยังดำเนินโครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สำคัญอีกมากมาย เพื่อความสุขความเจริญแก่ประชาชนทั่วไป เป็นผู้ผู้นำในการพัฒนาทั้งวัตถุและจิตใจอย่างไม่หยุดยั้ง โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย”^{๑๒}

ปฏิบัติในเรื่องเผยแผ่ธรรมะ พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) ได้ให้สัมภาษณ์ความในใจไว้ตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าอุทิศชีวิตทั้งชีวิตเพื่องาน พระศาสนาและส่วนรวมเพียงอย่างเดียว ดังนั้น ถ้าหากสามารถจะช่วยเหลือและพัฒนาอันใดให้แก่สังคม ก็ยินดีจะทำสุดความสามารถและข้าพเจ้ามีปณิธาน หรืออุดมคติของชีวิตในการทำงานอยู่ ๓ ประการ”^{๑๓} คือ

๑) เมื่อเราบวชอยู่ในพระศาสนา จะต้องอุทิศตนทำงานเพื่อประโยชน์ของ พระศาสนาและสังคมให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

๒) เมื่อเราบวชอยู่ในพระศาสนา จะต้องพยายามทำตนเองให้พ้นทุกข์ดับกิเลสตัดหาทำนิพพานให้แจ้งให้ได้

๓) ถ้าเราบวชอยู่ไม่สามารถทำประโยชน์ทั้ง ๒ ประการข้างต้นนี้ให้บริบูรณ์ได้ ก็ไม่ควรอยู่ในศาสนาให้มัวหมองต่อไป

๔.๓.๓ ด้านปกป้องพระพุทธศาสนา การป้องกันพระพุทธศาสนาเป็นงานอีกด้านหนึ่งที่พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ) มีบทบาทหลายเรื่อง โดยเฉพาะในบางช่วงจะมีผู้ที่เข้าใจและตีความหลักธรรมผิด ๆ หรือมีข้อกล่าวหาพาดพิงมาจากลัทธิศาสนาอื่น ๆ ในฐานะเป็นผู้เผยแผ่หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา จากการศึกษาแล้วพบว่า มีบทบาทในฐานะนักเผยแผ่ช่วยป้องกันและแก้ข้อกล่าวหาให้ พระพุทธศาสนาในหลายเรื่อง ในที่จะยกตัวอย่างเพียงบางเรื่องมาพอสังเขป ดังนี้ “เรื่อง พระพุทธ มีคนจำนวนมากเข้าใจว่าพระพุทธรูปคือพระพุทธเจ้า คนจึงจึงขอบูชาเพราะเข้าใจว่าเป็นพระพุทธเจ้า เข้าใจว่าพระพุทธรูปที่เขาทำด้วยทอง เงิน หรือโลหะต่าง ๆ ตลอดทั้งทำด้วยผงรื้อยแปดนั้นคือพระพุทธเจ้า ในที่สุดก็ถูกคนใจโกงหลอกเอาเงินไป พระพุทธรูปกลายเป็นสินค้า มีการโฆษณาความดีเด่น ความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ของพระพุทธรูป

^{๑๒}สัมภาษณ์ พระครูระนองคณาภิรักษ์, เจ้าคณะจังหวัดระนอง วัดสุวรรณคีรีวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดระนอง, ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

^{๑๓}สัมภาษณ์ พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญโญ), เจ้าอาวาสวัดโปธาราม ที่ปรึกษาเจ้าคณะ จังหวัดระนอง อำเภอเมือง จังหวัดระนอง, ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

หรือหลวงพ่อด่าง ๆ กันอย่างโจ่งครึ่มทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ตลอดจนรายการวิทยุ สิ่งนี้คือความเข้าใจของคนเฒ่า ความจริงพระพุทธรูปเป็นสัญลักษณ์หรือรูปเปรียบเทียบนั้น หาใช่พุทธะจริงหรือพระพุทธรูปเจ้าองค์จริงไม่ อีกพวกหนึ่งเข้าใจว่าพระพุทธรูป หมายถึง พระพุทธรูปที่เป็นเนื้อหนังจริง ๆ เทียวสั่งสอนสัตว์อยู่ในประเทศอินเดีย เมื่อสมัย ๒,๕๐๐ กว่าปี ซึ่งพระองค์ได้ปรินิพพานไปแล้ว สำหรับคนที่ฉลาดมีปัญญาเข้าใจคำว่า “พุทธะ หรือ พระพุทธ” หมายถึง ความสะอาด สว่าง สงบ ซึ่งเรียกว่า พระปัญญาธิคุณ พระวิสุทธิคุณ พระมหากรุณาธิคุณ ที่มีอยู่ในจิตใจของพระพุทธรูปเจ้า คือ มีความรู้ ความตื่น ความเบิกบาน จึงได้นามว่าพุทธะ ไม่ได้หมายความว่าส่วนร่างกายซึ่งเป็นร่างกายเดิมของเจ้าชายสิทธัตถะ ดังนั้น ตัวพุทธะที่แท้จริงนั้น หมายถึง ความสะอาด สว่าง สงบ ความเบ่งบานแห่งปัญญาที่มีในใจ ตัวพุทธะที่แท้จริง จึงไม่ตายมีอยู่เป็นอนันตกาล ดังพระพุทธองค์เคยตรัสไว้ว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นเห็นธรรม”^๙ ซึ่งไม่ได้ตรัสว่าผู้ใดเห็นพระพุทธรูปหรือเห็นร่างกายท่านผู้ใดเห็นธรรม แต่ว่าผู้ใดเห็นธรรม คือ เห็นอริยสัจสี่ เห็นปฏิจลสมุปบาท เห็นอิทัปปัจจยตา จึงชื่อว่าเห็นตัวตนที่แท้จริง เพราะบุคคลผู้เห็นธรรมเหล่านี้ย่อมมีจิตใจ สะอาด สว่าง สงบเหมือนพระพุทธองค์ ความหมายมันจึงต่างกันดังนี้^{๑๐}

พระมหาเจษฎา สิริบุญโณ เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์ว่า “นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ที่พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริบุญโณ) ได้เป็นประธานก่อสร้างวัดโคกโพธาราม กระทั่งเสร็จเรียบร้อยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ คณะสงฆ์จังหวัดระนองได้แต่งตั้งให้ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดโคกโพธาราม รูปแรกสืบมาจนถึงปัจจุบัน จากนั้นได้ปกครองและพัฒนาวัดให้มั่นคงเจริญรุ่งเรือง เป็นที่พึงพอใจ ของพุทธศาสนิกชนทั่วไปเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการคัดเลือกจากกรมการศาสนาให้วัดโคกโพธารามเป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้รับการคัดเลือกจากกรมการศาสนาให้เป็นวัดพัฒนาดีเด่น ซึ่งความสำเร็จตั้งแต่เรื่องของการเริ่มสร้างวัด ตลอดจนการพัฒนาวัดกระทั่งได้รับรางวัลเป็นเกียรติประวัตินี้ เกิดขึ้นได้เพราะมีการเผยแผ่พุทธธรรมของท่านเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากเป็นจุดกำเนิดของพลังศรัทธาจากพุทธศาสนิกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ”^{๑๑}

^๙ ศ.บ.(ไทย) ๑๓/๘๓/๑๕๕.

^{๑๐} สัมภาษณ์ พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริบุญโณ).

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระมหาเจษฎา สิริบุญโณ , เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดระนอง วัดสุวรรณคีรีวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดระนอง, ๑ มีนาคม ๒๕๕๖.

พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ในฐานะที่เป็นพระสงฆ์นักเผยแผ่ เห็นว่าความเข้าใจดังกล่าวเป็นภัยต่อศาสนา อันจะเป็นเหตุให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเข้าใจคลาดเคลื่อนและ จะนำความวุ่นวายมาสู่ชาวพุทธโดยตรง แต่ก็ชี้แจงดังเช่นเรื่องตัวอย่างที่ยกมากล่าวข้างต้น เพราะเกรงว่าชาวพุทธทั้งหลายจะพากันละทิ้งการปฏิบัติธรรมด้วยการไปยึดถือสิ่งที่ไม่ใช่เป็นแก่นของพระพุทธศาสนากันเสียหมด เป็นการบิดเบือนคำสั่งสอนพระพุทธศาสนา หรือมีความเข้าใจคำสั่งสอนในทางที่ผิดอาจทำให้ศาสนาเสื่อมโดยเร็ว ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องป้องกันพระพุทธศาสนาด้วยการใช้ความรู้ สติปัญญา และความรอบคอบอย่างสูงในการแสดงหรือบรรยายธรรมในสิ่งที่ถูกต้องแก่ชาวพุทธเพื่อให้เข้าใจว่าคำสั่งสอนเป็นเช่นไร